

Országos Szakiskolai Közismereti Tanulmányi Verseny

2005/2006

IRODALOM

I. (iskolai) forduló

2005. december 6.

.....
Iskola fejbélyegzője

Versenyző		Pontszám		Százalék
Neve	Osztálya	Elérhető	Elért	
.....	40%

..... Javító tanár Zsűri elnöke
-----------------------	-----------------------

Kedves Versenyző!

A kérdések megválaszolására 60 perc áll rendelkezésére. A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatja meg, kérjük, ügyeljen az idő beosztására!

Sikeres feladatmegoldást kívánunk!

Vörösmarty Mihály: Vashámor

Kard, eke, lánc készül a vasnak gazdag eréből;
Táplál, véd, büntet: hármasan őrzi a hont.
Kard s lánc kínszer lesz hódító s zsarnoki kézben:
Csak használni tud a pór-eke, ártani nem.

1. **Keresd a párját!**

A költemény első két sorában három fogalompárt talál. Ezt foglaltuk egy hiányos táblázatba.

Egészítse ki a táblázatot!

kard	
	büntet

4

2. **Érti-e a vers szövegét?**

Írja be a táblázatba a kiemelt szavak jelentését!

a vasnak ere	
pór	

2

3. **Határozza meg a költemény műfaját!**

- a.) Három irodalmi műfaj nevét írjuk le. Mindegyik mellé írjon le 3-3 jellemző vonás sor-
számát a felsoroltak közül!
b.) Húzza alá a táblázatban azt a műfajt, amely illik Vörösmarty versére!

1. Csattanó; 2. drámai előadásmód; 3. egyes események kihagyása; 4. közéleti-filozófiai
téma; 5. megszólítás; 6. párbeszéd; 7. végletesen tömör fogalmazás; 8. ünnepélyes hang-
nem.

a) Ballada			
b) Epigramma			
c) Óda			

4

4. **Fejtsd meg a szóképek jelentését!**

Súlyos betegen fekvő költő írta az alábbi sorokat. Szóképekkel fejezte ki benne betegségének tüneteit.

a.) Olvassa el figyelmesen a szöveget, majd írja le, hogy a kiemelt képek milyen tünetekre utalnak.

b.) Végül nevezze meg a betegséget is!

Fojtó sirokkóknak¹ hevétől
Asznak tüdőhólyagjaim,
S a kriptáknak fagyos szelétől
Borsódnak minden tagjaim.
Szívem megett egy láthatatlan
Kéznek nyila bélőve áll,
S mellem csontboltján irgalmatlan
Sarkával rúgdos két halál.

a) sirokkó heve:	
b) fagyos szél:	
c) nyíl:	
d) sarkával rúgdos:	
e) a betegség:	

5

5. **Fedezze fel a sajtóhibát!**

Az alábbi idézetekbe sajnálatos módon egy-egy sajtóhiba csúszott. Nem nehéz azonban ezt fölfedezni, mert a ritmus mindent leleplez.

Húzza alá a hibás verssort! Megtalálásához elemezheti a szöveg ritmusát, de támaszkodhat hallására, ritmusérzékére is!

a)	Mikor a nap süt az égen, Kígyó jár a zöld levélen. És irigyen sziszeg alatt; Búg fölötte a galamb.	b)	A hársfa mind virágzik, a csíz mind énekel, a lomb fénysugárban ázik, csak szíved alszik el.
----	---	----	---

2

¹ száraz, forró sivatagi szél

Kosztolányi Dezső: Kirakatok

Millió ízzel csiklandtok ti engem,
élet bolondos kis színházai,
csicsergő boltok. Ha járok az utcán,
dézsmállak titeket, mert csak játszva élek.
Habot eszem, számócát, kaviárt,
üveg mögül labdázok, csengetyűzők,
irodalmat falok címszalagokról,
megmérgezem magam a patikáknál,
s egy reklámágyon sírva támadok föl.
Hő nyári délben gyakran meg is fürdöm,
kirakat-kádban, gömb-szappanokkal,
csorgatva a zuhanyt, locsolva lankadt
testem egy óriás lila szivaccsal.

6. **Költői ábrázolásmód**

Hányféle érzékszervével észleli a költő a kirakatok világát! Megfigyeléseit igazolja a vers egy-egy megfelelő szavának a táblázatba való beírásával.

Érzékszerv, érzékterület	Szó

8

7. **Világkép**

Keressen a szövegből három olyan szót vagy szó szerkezetet, mely az életörömet idézi föl és három olyat, amely a halálra utal!

Életöröm	Halál

6

